

P R O G R A M U L

PARTIDULUI REPUBLICAN DIN MOLDOVA

PRINCIPII GENERALE

În urma aprofundării mișcării democratice Republica Moldova urmează să se afirme cu pregnanță ca un stat civilizată, de talie europeană, ca o comunitate democratică, de oameni economic liberi. A devenit o realitate pluralismul politic.

Or, Republica Moldova continuă să se afle într-o criză economică profundă, e în declin industria, agricultura. Scade vădit nivelul calității vieții oamenilor.

Crește șomajul, numărul cetățenilor ce trăiesc în mizerie. Sînt afectate păturile socialmente vulnerabile. Nu este depășită criza politică, sistemul actual de guvernare demonstrează ineficiența lui. Se dovedește a fi imperfect sistemul judiciar, cel al luptei contra corupției și criminalității organizate, care au afectat toate nivelurile și structurile statale. Proporții enorme a luat dezordinea, narcomania. Continuă să crească degradarea morală, culturală și spirituală a populației. Se încalcă flagrant drepturile omului.

Tot mai mulți cetățeni ai Republicii Moldova părăsesc în mod ilegal țara în căutare de lucru în diferite state ale lumii, acceptînd cele mai înjositoare condiții. Noi nu putem fi indiferenți față de aceasta, considerăm acest lucru că e o rușine pentru noi.

Din lipsă de voință politică și mîndrie națională, pînă la ora actuală nu este soluționată problema Transnistriei, armonia interetnică în țară e de domeniul teoriei.

Nu este elaborat încă un sistem eficient de protejare socială a cetățenilor republicii, nu sînt asigurate libertățile lor, insuficient se cultivă spiritul patriotismului, de cetățean al Republicii Moldova.

Republica Moldova este un stat în care, alături de moldoveni ca etnie titulară, conviețuiesc oameni de diferite etnii, adepți ai principiilor loialității și pluralismului de opinii, concepții, confesiuni.

În mod obiectiv, interesele vitale ale cetățenilor din țara noastră sînt dominate de ideea creării în fapt a unui stat suveran, independent, unitar, realmente bazat pe drept, stat democratic.

Un astfel de stat urmează să fie chezașia asigurării unei dezvoltări stabile, echilibrate în sferile politică, economică și socială.

În fața societății stă, deci, o sarcină de o importanță vitală, chintesența căreia constă în elaborarea și traducerea în viață a unui model eficient al evoluției țării, crearea unui asemenea sistem economic și politic, care ar asigura dinamismul și eficiența acestui model.

În acest scop apare necesitatea creării unui partid, care ar aduna în jurul său cetățenii în baza ideilor civice și care, în mod legal, și-ar asuma răspunderea exercitării active și reale a puterii de stat.

O asemenea răspundere își asumă Partidul Republican din Moldova care va acționa în vederea realizării următoarelor sarcini:

ORÎNDUIREA DE STAT. SFERA POLITICĂ. SOCIETATEA CIVICĂ

Partidul optează pentru ca Republica Moldova să se transforme cu adevărat într-un stat independent, suveran, indivizibil, unitar, democratic.

Partidul pledează pentru o republică prezidențială. Șeful țării este președintele Republicii Moldova, ales de popor cu atribuire a răspunderii concrete, a unui echilibru constituțional de separare strictă și colaborare eficientă a puterilor, cu excluderea monopolului politic al unei singure puteri ca urmare a îmbinării rezonabile a democrației cu ordinea, a anihilării intereselor înguste de partid în fața intereselor prioritare ale statului.

Partidul se pronunță pentru separarea distinctă a funcțiilor ramurilor puterii de stat (legislativă, executivă, judecătorească) în conformitate cu normele dreptului internațional, practica pozitivă acumulată de statele democratice, ca o garanție sigură a prevenirii abuzurilor, alunecării puterii spre dictatură și voluntarism politic.

Partidul optează pentru reformarea parlamentului, ținându-se cont de experiența societăților democratice. Separarea clară a funcțiilor între Președinte, Guvern și Parlament va fi o garanție a repartizării responsabilității față de electorat.

Parlamentul este organul suprem legislativ și de control.

Statornicia unui stat democratic poate fi obținută numai în baza respectării tuturor normelor de drept internaționale, creării unei adevărate societăți civice, care este garantul asigurării drepturilor, adevăratei libertăți, echității și solidarității cetățenilor ei.

E necesară liberalizarea vieții politice. Un stat poate fi cu adevărat statornic dacă realmente este bazat pe drept, când fiecare cetățean este egal în fața legii, își exercită datoria cetățenească de a respecta Constituția, legile adoptate, actele și normele internaționale.

Toți cetățenii trebuie să fie egali în drepturi și posibilități.

Partidul optează pentru crearea unui mecanism eficient de luptă contra corupției, crimei organizate, narcomaniei, instaurarea unei ordini stabile și disciplinei conștiente.

Libertatea devine reală numai în condițiile ordinii stabile.

E necesară dezvoltarea în continuare a tuturor instituțiilor societății civice (partide politice, mișcări social-politice, organizații nonguvernamentale ș.a.) ca garant al susținerii și dezvoltării inițiativei cetățenilor, responsabilității individului, spiritului întreprinzător.

Partidul susține ideea descentralizării puterii de stat și sporirea rolului organelor de administrare publică locală în soluționarea problemelor vitale din teritoriu.

La toate nivelurile structurii de stat va fi respectat principiul reprezentării politice, puterea politică va fi subordonată societății civice, care prin intermediul instituțiilor sale permite evitarea pretențiilor totalitare ale statului. În consecință se va stabili un control din partea societății asupra celor ce "dirijează" de către cei "dirijați".

Partidul optează pentru aprofundarea procesului de renaștere națională a etniei titulare concomitent cu păstrarea și evoluarea armonioasă a minorităților naționale conlocuitoare.

Este necesară crearea unui mecanism eficient de control din partea societății civice asupra structurilor de forță și specializate ale statului, asigurarea unei garanții că acestea împreună cu organele de drept nu se vor amesteca în procesele politice.

Partidul pledează pentru o colaborare fructuoasă cu toate partidele, mișcările social-politice, verigile structurii de stat, toate instituțiile în vederea asigurării progresului în țară.

SFERA ECONOMICĂ

Partidul se pronunță pentru liberalizarea economiei, efectuarea tuturor schimbărilor în baza reformelor, trecerea la economia de piață de tip modern, bazată pe proprietatea privată, spiritul de inițiativă și libera concurență. E nevoie de un sistem de dezvoltare durabilă.

O economie eficientă poate fi asigurată dacă este adoptată baza juridică necesară a reformelor.

E necesară reformarea sistemului financiar-bancar, desăvârșirea sistemului fiscal și a politicii de impozitare, stabilizarea sistemului valutar și asigurarea convertirii valutei naționale.

Partidul se pronunță pentru deetatizarea patrimoniului țării, demonopolizarea economiei, susținerea noilor agenți economici bazați pe proprietatea privată, pentru crearea condițiilor necesare de apariție și de dezvoltare a concurenței libere sănătoase.

Sînt solicitate condiții stimulative pentru dezvoltarea antreprenoriatului mic și mijlociu, asigurarea pe un termen lung a piețelor de desfacere a mărfurilor și produselor din Moldova ca garant pentru atragerea investițiilor străine în republică.

Industria Moldovei e în continuu declin, posibilitățile întreprinderilor se folosesc sub nivelul capacităților.

În acest sens Partidul pledează pentru restructurarea industriei, implementarea celor mai moderne tehnologii, crearea întreprinderilor de prelucrare a materiei prime, zonelor economice libere cu profil industrial-comercial.

Partidul consideră necesară elaborarea unui sistem republican de creare a locurilor de muncă, reducerea șomajului, reciclarea cadrelor.

În domeniul agriculturii partidul se pronunță pentru aprofundarea reformei agrare, susținerea producătorilor, ajutorarea țăranilor din partea statului, crearea unui sistem financiar-bancar în vederea susținerii dezvoltării agriculturii, creării unui sistem stimulator de achiziție a producției agricole.

Partidul se pronunță pentru ridicarea calității sferei de deservire a populației. O problemă-cheie este soluționarea cât mai rapidă a problemelor ce țin de sistemul energetic.

SFERA SOCIALĂ

Partidul optează pentru o economie social orientată. Toți oamenii sînt egali în drepturi și obligațiuni, au drepturi și posibilități egale în obținerea profiturilor, posesia bunurilor, exercitarea funcțiilor în organele puterii, accesul la informație, sistemul de învățămînt și ocrotire a sănătății.

Un imperativ al timpului constă în adoptarea unui sistem eficient de protecție socială, cu garanții sigure pentru bătrîni, copii, femei, tineret, invalizi, păturile socialmente vulnerabile, un înalt grad de securitate a muncii.

Partidul se pronunță pentru elaborarea unui program ecologic de stat, care ar asigura o armonie dintre om-natură, pentru un program de dezvoltare a satelor și orașelor.

SFERA SPIRITUALĂ

Crearea unei adevărate societăți civice, cheazăia reformelor social-economice pot fi asigurate prin repunerea în drepturi a adevărului, încrederii, toleranței, a valorilor general-umane, precum sînt libertatea, echitatea, solidaritatea și credința, a valorilor autentice naționale și universale din sfera spirituală.

Rezolvarea acestor probleme este imposibilă fără educarea sentimentului civic, de patriotism. Cetățenia este reperul de bază al apartenenței la un stat, la o țară.

E necesară elaborarea unei concepții statale geostrategice, unei concepții generale statale, privind istoria, cultura, calea progresului Republicii Moldova.

Partidul se pronunță pentru:

- constituirea unui sistem democratic și modern de educație, învățămînt la nivelul cerințelor timpului;
- dezvoltarea științei, lucrărilor de cercetare-dezvoltare;
- protejarea culturii și a instituțiilor de profil, asigurarea accesului liber al cetățenilor la valorile ei.

Partidul apreciază pozitiv rolul bisericii în sfera spirituală. Toate religiile și confesiunile legale au drepturi egale. Statul trebuie să asigure libera profesare a confesiunilor și nu se implică în problemele ce țin de religie.

Partidul optează pentru educarea sentimentului de solidaritate între oameni, ca o obligațiune necesară, benevolă a cetățenilor societății civice.

Partidul se pronunță pentru ridicarea rolului puterii a patra în țară. Organele mass-media trebuie să fie deetatizate și independente.

Cetățenii trebuie să aibă acces la informație, activitatea tuturor organelor trebuie să fie transparentă.

POLITICA EXTERNĂ. SECURITATEA STATULUI

Pornind de la situația geostrategică a Republicii Moldova e necesară elaborarea unei politici de stat adecvate, în baza căreia ar fi elaborată concepția politicii noastre interne și externe, orientată spre menținerea și întărirea suveranității, independenței și securității statului (în plan politic, economic, cultural, militar).

Moldova trebuie să fie deschisă în fața lumii pentru o colaborare rodnică în toate domeniile activității umane, în interesele păcii și ale progresului.

Noi condamnăm agresiunea, războaiele, amestecul în treburile interne ale altui stat. Unica cale de soluționare a oricăror probleme conflictuale este calea pașnică, calea negocierilor.

Partidul este disponibil să treacă în opoziție față de puterea de stat, partide și mișcări, în cazul în care acestea nu activează în interesele poporului, progresului, manifestă viziuni dictatoriale, încalcă normele democratice de dezvoltare a statului.